

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЮНГІАНСЬКОГО ПІДХОДУ ДО РОЗВИТКУ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

Тандир Л.М.,

*студентка кафедри психології,
ВНЗ “Університет економіки та права “КРОК”, м. Київ, Україна,
e-mail: TandyLM@krok.edu.ua*

Ткач Р.М.,

*к. психол. н., доцент кафедри психології,
ВНЗ “Університет економіки та права “КРОК”, м. Київ, Україна,
e-mail: razidatkach@gmail.com*

Розвиток особистості – це вічна тема, яка бентежила людство в минулому й змушує замислитися сьогодні. Розвиваючи концепцію генетичної психології, С. Д. Максименко [1] зазначав, що переважно процес розвитку особистості розглядається або як розгортання певних «структур», або «планів», які від початку існують в особливому згорнутому стані в людині, або як набуття психічних новоутворень в активній розподіленій діяльності. На його думку ці дві позиції можуть бути діалектично поєднані: розвиток особистості являє собою набуття індивідом психічних новоутворень у власній діяльній активності. В свою чергу, виникнення цих новоутворень і означає розгортання, ускладнення особистості в цілому. Шляхом привласнення індивідом культурно-історичного досвіду всього людства і відбувається розвиток особистості. Для реалізації своєї активності, людина створює з матеріальних або ідеальних об’єктів особливі засоби-знаки, зустрічаючись у процесі з соціальним середовищем. Перетворюючись на психічні структури свідомості ці засоби розвивають і змінюють активність людини. Таким чином, відбувається з’єднання власних сутнісних механізмів розвитку з рухом особистості в соціумі.

В аналітичній психології К. Юнга становлення особистості визначається як процес індивідуації. Юнг вважав, що психіка має вроджене прагнення до цілісності. Індивідуація це органічний процес, в якому розкривається наша сокровенна природа і головний шлях кожного з нас. Як писав Юнг: «це те, що дерево робить деревом». Індивідуація – процес досягнення цілісності й, таким чином, прагнення до більшої свободи. Процес включає розвиток динамічного зв’язку між Его і Самістю з інтеграцією різних частин психіки: Его, Персони, Тіні, Аніми і Анімуса й інших архетипів несвідомого. Коли люди стають більш інтегрованими, вони починають виявляти ці архетипи більш тонкими і складними способами [2, с.106].

В теорії К. Юнга, Самість являє собою серцевину особистості, навколо якої організовані та об’єднані всі інші елементи. Коли досягнута інтеграція всіх аспектів душі, людина відчуває єдність, гармонію і цілісність. Таким чином, розвиток Самості – є головною метою людського життя.

В процесі індивідуації відбувається становлення Самості. К. Юнг зазначав, що індивідуація означає стати єдиною сутністю й, оскільки під індивідуальністю ми розуміємо нашу глибинну внутрішню, сокровенну, й ні з чим незрівняну унікальність, стати власною Самістю. В силу цього, індивідуацію можна було б

інтерпретувати як «самотворення» чи «самовтілення» [2, с.105]. Підсумком здійснення індивідуації є самореалізація, але на цю кінцеву стадію розвитку особистості здатні піднятися високоосвічені і здібні люди, які мають до того ж достатній вільний час. Через ці обмеження самореалізація недоступна переважній більшості людей [3; 4].

У сучасній практиці пізнання особистості активно використовуються такі методи аналітичної психології К. Юнга як тест словесних асоціацій, аналіз сновидінь, метод ампліфікації, метод активного уявлення, аналіз казок та міфів [5]. Так, в експериментальному дослідженні комплексів, наприклад, використовують тест словесних асоціацій, який передбачає зачитування суб'єкту по одному слову з інструкцією відповідати на кожне першим словом, яке спаде на думку. За допомогою секундоміра фіксується час, який необхідний для відповіді на кожне слово. При цьому в експериментах вимірювались зміни дихання – за допомогою прикріпленого до грудей пневмографа – і вимірювання електропровідності шкіри – за допомогою гальванометру, прикріпленого до кисті руки. Ці два способи вимірювання давали додаткові дані про емоційні реакції на окремі слова й використовувалися К. Юнгом для виявлення комплексів пацієнтів. Тривала затримка відповіді на слово, що запускало емоційні хвилювання підкріплювались змінами дихання і шкірного опору. Важливо зазначити, що тест словесних асоціацій покладено в основу створення поліграфа, детектора брехні, який в теперішній час використовується для перевірки достовірності поданої інформації.

Отже, ми вважаємо, що юнгівська модель вивчення особистості та методи аналітичної психології залишаються актуальними в питаннях психологічної допомоги людині на шляху її самопізнання та самореалізації.

Список використаних джерел:

1. Максименко С. Д. Розвиток особистості: розгортання чи новоутворення? / С. Д. Максименко // Збірник наукових праць КПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. – Проблеми сучасної психології. – 2011. – Випуск 14. – С.3-11.
2. Фрейдджер Р. Теории личности и личностный рост / Р. Фрейдджер, Д. Фэйдимен. – М.: Мир, 2004. – 2095 с.
3. Юнг К. Г. Человек и его символы / К. Г. Юнг. – М. : Медков С. Б., 2013. – 352 с.
4. Холлис Дж. Перевал в середине пути: как преодолеть кризис среднего возраста и найти новый смысл жизни / Дж. Холлис. – М. : Когито-Центр, 2009. – 208 с.
5. Сингаївська І. В., Ткач В. В., Ткач Р. М. Методи юнгіанського аналізу в розв'язанні внутрішнього конфлікту особистості (на прикладі роботи з пошуком сенсу життя)/Правничий вісник Університету «КРОК». – К.: Вищий навчальний заклад «Університет економіки та права «КРОК». – Вип. 24. – 2016. – С. 229–234.